Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 4. marca 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Aproximácia právnych predpisov – Telekomunikačné služby – Spôsob dodania otvorenej telekomunikačnej siete – Smernica 97/13/ES – Poplatky a úhrady uplatniteľné na individuálne licencie – Prechodný režim zavádzajúci úhrady nad rámec úhrad povolených smernicou 97/13/ES – Právna sila rozhodnutej veci spojená s rozsudkom vyššieho súdu, ktorý sa považuje za rozsudok v rozpore s právom Únie“

Vec C-34/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio, Taliansko) z 11. decembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 17. januára 2019, ktorý súvisí s konaním:

Telecom Italia SpA

proti

Ministero dello Sviluppo Economico,

Ministero dell’Economia e delle Finanze,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, podpredsedníčka Súdneho dvora R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia M. Safjan, C. Toader a N. Jääskinen,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Telecom Italia SpA, v zastúpení: F. Lattanzi, avvocato,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Malferrari a L. Nicolae, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: taliančina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov

vydal tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 22 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/13/ES z 10. apríla 1997 o spoločnom rámci pre všeobecné povolenia a individuálne licencie v odvetví telekomunikačných služieb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 117, 1997, s. 15).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Telecom Italia SpA na jednej strane a Ministero dello Sviluppo Economico (Ministerstvo pre hospodársky rozvoj, Taliansko) a Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ministerstvo hospodárstva a financií, Taliansko) na druhej strane vo veci povinnosti, uloženej tejto spoločnosti, zaplatiť úhradu vyčíslenú z jej obratu za rok 1998.

Právna úprava

Právo Únie

3 Odôvodnenia 2, 12 a 26 smernice 97/13 uvádzajú:

„(2) keďže oznámenie Komisie z 25. januára 1995 o konzultáciách k Zelenej knihe o liberalizácii telekomunikačných infraštruktúr a káblových televíznych sietí potvrdilo potrebu stanovenia pravidiel na úrovni Spoločenstva, aby sa zabezpečilo, že režimy všeobecných povolení a individuálnych licencií budú založené na zásade proporcionality a budú otvorené, transparentné a nediskriminačné; keďže v rezolúcii Rady zo 18. septembra 1995 o zavedení budúceho právneho rámca telekomunikácií… sa uznáva, že stanovenie spoločných zásad týkajúcich sa režimov všeobecných povolení a individuálnych licencií členských štátov, ktoré budú založené na vyvážených kategóriách práv a povinností, pri dodržaní zásady subsidiarity, predstavuje kľúčový prvok vypracovania tohto právneho rámca v Únii; keďže je vhodné, aby sa tieto zásady vzťahovali na všetky povolenia vyžadované na poskytovanie všetkých telekomunikačných služieb a na zriadenie a/alebo prevádzkovanie akejkoľvek infraštruktúry umožňujúcej poskytovanie telekomunikačných služieb;

…

(12) keďže všetky poplatky a úhrady ukladané podnikom v rámci postupov udeľovania povolení musia byť založené na objektívnych, nediskriminačných a transparentných kritériách;

…

(26) keďže táto smernica sa vzťahuje na existujúce aj budúce povolenia; niektoré licencie boli udelené na obdobie po 1. januári 1999; ustanovenia týchto povolení, ktoré sú v rozpore s právom Spoločenstva, najmä tie, ktoré priznávajú držiteľom osobitné alebo výlučné práva, sú v súlade s judikatúrou Súdneho dvora neúčinné odo dňa uvedeného v príslušných opatreniach Spoločenstva; keďže v prípade ostatných práv, ktoré nepoškodzujú záujmy ostatných podnikov podľa práva Spoločenstva, by členské štáty mohli predĺžiť ich platnosť, aby sa predišlo žiadostiam o náhradu škody“.

4 Článok 3 ods. 3 tejto smernice uvádza:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa telekomunikačné služby a/alebo siete mohli poskytovať buď bez povolenia, alebo na základe všeobecného povolenia, doplneného prípadne o práva a povinnosti vyžadujúce individuálne posúdenie žiadostí, udeľujúceho jednu alebo viaceré individuálne licencie…“

5 Článok 6 tejto smernice s názvom „Poplatky a úhrady za individuálne licencie“ uvádza:

„Bez toho, aby boli dotknuté finančné poplatky za poskytovanie univerzálnej služby v súlade s prílohou, dbajú členské štáty na to, aby jediným cieľom poplatkov uložených podnikom v rámci postupov udeľovania povolení bolo pokrytie administratívnych nákladov súvisiacich s udelením, správou, kontrolou a vykonávaním uplatniteľného režimu udeľovania všeobecných povolení. Tieto poplatky sa zverejňujú príslušným dostatočne podrobným spôsobom, aby boli informácie ľahko prístupné.“

6 Článok 11 tej istej smernice s názvom „Poplatky a úhrady vzťahujúce sa na individuálne licencie“ znie:

„1. Členské štáty dbajú na to, aby sa podnikom v rámci konaní o udelení povolenia ukladali len také poplatky, ktoré pokrývajú administratívne náklady súvisiace s vydaním, so správou, s kontrolou a aplikáciou príslušných individuálnych licencií. Poplatky vzťahujúce sa na individuálnu licenciu musia byť primerané potrebnému rozsahu práce a musia sa zverejniť primeraným a dostatočne podrobným spôsobom, aby bola zabezpečená ľahká dostupnosť informácií.

2. Bez ohľadu na odsek 1 v prípade obmedzených zdrojov môžu členské štáty povoliť svojim národným regulačným orgánom, aby stanovili poplatky, ktoré odzrkadľujú potrebu zaručiť optimálne využívanie týchto zdrojov. Tieto poplatky musia byť nediskriminačné a musia zohľadňovať najmä potrebu podpory rozvoja inovačných služieb a hospodárskej súťaže.“

7 Článok 22 smernice 97/13 s názvom „Povolenia existujúce v deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice“ stanovuje:

„1. Členské štáty prijmú všetky nevyhnutné opatrenia, aby sa povolenia existujúce ku dňu nadobudnutia účinnosti tejto smernice zosúladili s touto smernicou najneskôr do 1. januára 1999.

2. Ak uplatnenie ustanovení tejto smernice spôsobí zmenu podmienok už existujúcich povolení, členské štáty môžu predĺžiť platnosť týchto podmienok, s výnimkou podmienok priznávajúcich osobitné alebo výlučné práva, ktoré boli zrušené alebo sa musia zrušiť na základe práva Spoločenstva, a to za podmienky, že tým nie sú dotknuté práva iných podnikov vyplývajúce z práva Spoločenstva vrátane tejto smernice. V takom prípade členské štáty oznámia Komisii opatrenia prijaté na tento účel a odôvodnia ich.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 2, povinnosti týkajúce sa povolení existujúcich ku dňu nadobudnutia účinnosti tejto smernice, ktoré nebudú zosúladené s ustanoveniami tejto smernice najneskôr do 1. januára 1999, strácajú svoju účinnosť.

V odôvodnených prípadoch môže Komisia túto lehotu na žiadosť členských štátov predĺžiť.“

8 Článok 25 tejto smernice s názvom „Uplatňovanie smernice“ vo svojom prvom odseku stanovuje:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou a uverejnia podmienky a postupy súvisiace s povoleniami čo najskôr, a v každom prípade do 31. decembra 1997. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.“

9 Článok 26 uvedenej smernice s názvom „Nadobudnutie účinnosti“ stanovuje:

„Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskeho spoločenstva*.“

Talianske právo

Poštový a telekomunikačný zákonník

10 Až do prebratia smernice 97/13 bola služba verejných telekomunikácií v Taliansku vyhradená štátu na základe článku 1 prvého odseku Codice postale e delle telecomunicazioni (Poštový a telekomunikačný zákonník), ktorý tvoril prílohu Decreto del presidente della Repubblica n. 156 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative in materia postale, di bancoposta e di telecomunicazioni (dekrét prezidenta Talianskej republiky č. 156 – Schválenie jednotného zákonníka obsahujúceho právne predpisy v oblasti pôšt, poštovej banky a telekomunikácií) z 29. marca 1973 (riadna príloha GURI č. 113 z 3. mája 1973).

11 Podľa článku 188 Poštového a telekomunikačného zákonníka:

„Koncesionár je povinný platiť štátu ročný poplatok v rozsahu stanovenom týmto dekrétom, nariadením alebo koncesným aktom.“

12 Tento poplatok sa vypočíta pomerne k tržbám alebo hrubému zisku zo služby tvoriacej predmet koncesie, po odpočítaní súm zaplatených koncesionárovi verejnej siete.

Dekrét č. 318/1997

13 Smernica 97/13 bola prebratá predovšetkým prostredníctvom Decreto del presidente della Repubblica n. 318 – Regolamento per l’attuazione di direttive comunitarie nel settore delle telecomunicazioni (dekrét prezidenta republiky č. 318 – Pravidlá uplatnenia smerníc Spoločenstva v odvetví telekomunikácií) z 19. septembra 1997 (riadna príloha GURI č. 221 z 22. septembra 1997, ďalej len „dekrét č. 318/1997“).

14 Článok 2 ods. 3 až 6 dekrétu č. 318/1997 uvádza:

„3. Osobitné a výlučné práva týkajúce sa poskytovania hlasovej telefónnej služby a s tým spojeného budovania a prevádzkovania verejných telekomunikačných sietí ostávajú účinné až do 1. januára 1998. …

4. Koncesie pre verejné použitie a povolenia upravené článkom 184 ods. 1 Poštového a telekomunikačného zákonníka, ktoré sú platné v čase nadobudnutia účinnosti týchto pravidiel, budú na základe výzvy [vnútroštátneho regulačného orgánu] najneskôr do 1. januára 1999 zmenené na účely ich zosúladenia s týmito pravidlami.

5. Keďže uplatnenie týchto pravidiel spôsobuje zmeny podmienok existujúcich koncesií a povolení, iné podmienky, ako podmienky poskytujúce osobitné alebo výlučné práva, ktoré sa rušia alebo sa budú rušiť na základe týchto pravidiel, ostávajú v platnosti, avšak bez toho, aby tým boli dotknuté práva iných podnikov, ktoré im vyplývajú najmä z práva Spoločenstva.

6. S výhradou ustanovení odsekov 4 a 5, povinnosti vyplývajúce z koncesií a povolení existujúcich ku dňu nadobudnutia účinnosti týchto pravidiel, bez ohľadu na ich súlad s týmito pravidlami, strácajú účinnosť od 1. januára 1999.“

15 Článok 6 ods. 20 tohto dekrétu stanovuje:

„… úhrada požadovaná od podnikov v súvislosti s postupmi týkajúcimi sa individuálnych licencií slúži výlučne na pokrytie správnych nákladov spojených s vybavením, kontrolou správy služby a zachovávania podmienok stanovených v samotných licenciách. …“

16 Článok 21 ods. 2 uvedeného dekrétu znie:

„Ak tieto pravidlá výslovne nestanovujú inak, naďalej sa uplatňujú právne predpisy o telekomunikáciách. Na účely uvedené v článku 6 ods. 20 a 21 sa až do prijatia iného rozhodnutia [vnútroštátneho regulačného orgánu] naďalej uplatňujú najmä ustanovenia uvedené v článku 188 Poštového a telekomunikačného zákonníka.“

Zákon č. 448 z 23. decembra 1998

17 Podľa článku 20 ods. 3 legge n. 448 – Misure di finanza pubblica per la stabilizzazione e lo sviluppo (zákon č. 448 – Opatrenia týkajúce sa verejných financií na stabilizáciu a rozvoj) z 23. decembra 1998 (riadna príloha GURI č. 302 z 29. decembra 1998):

„Na prevádzkovateľov verejných telekomunikačných služieb sa od 1. januára 1999 prestávajú uplatňovať ustanovenia článku 188 [Poštového a telekomunikačného zákonníka].“

18 Na základe článku 20 ods. 4 uvedeného zákona bol zrušený článok 21 ods. 2 dekrétu č. 318/1997.

Konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Telecom Italia bola výhradným koncesionárom verejnej telekomunikačnej služby podľa článku 188 Poštového a telekomunikačného zákonníka.

20 Platobným výmerom Ministero delle Comunicazioni (Ministerstvo komunikácií, Taliansko) z 9. júla 2003 bola spoločnosť Telecom Italia vyzvaná zaplatiť sumu 31 118 630,05 eura ako zostatok koncesného poplatku za rozpočtový rok 1997 a sumu 41 025 043,06 eura ako zostatok koncesného poplatku za rozpočtový rok 1998.

21 Telecom Italia napadla uvedený výmer na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio, Taliansko), ktorý položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106).

22 V bode 45 uvedeného rozsudku Súdny dvor rozhodol, že smernica 97/13 bráni tomu, aby členský štát požadoval od operátora, bývalého držiteľa výlučného práva na poskytovanie verejných telekomunikačných služieb, zaplatenie peňažnej povinnosti, ktorej zaplatenie sa v minulosti požadovalo za udelenie uvedeného výlučného práva, a to počas jedného roka po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice do vnútroštátneho práva, konkrétne až do 31. decembra 1998.

23 V súlade s tým istým rozsudkom vnútroštátny súd rozsudkom č. 11386 z 15. decembra 2008 rozhodol, že poplatok bol splatný za rok 1998.

24 Telecom Italia napadla tento rozsudok na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko), ktorá rozsudkom č. 7506 z 1. decembra 2009 potvrdila, že požiadavka zaplatenia poplatku za rok 1998 je zlučiteľná s právom Únie, najmä so zreteľom na rozsudok z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106).

25 Keďže Telecom Italia sa domnievala, že jej vznikla škoda z dôvodu nesprávneho výkladu rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), zo strany Consiglio di Stato (Štátna rada), podala proti Talianskej republike žalobu na základe občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym výkonom súdnej moci na Corte d'appello di Roma (Odvolací súd Rím, Taliansko), ktorý rozhodnutím z 31. januára 2012 vyhovel sťažnosti podanej touto spoločnosťou a konštatoval zjavné porušenie práva Únie.

26 V nadväznosti na toto rozhodnutie sa Telecom Italia žalobou, o ktorú ide vo veci samej, domáha, aby vnútroštátny súd určil, že nedlhuje sumy požadované ako poplatok za rok 1998, a aby v dôsledku toho určil, že rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009 nemá právnu silu rozhodnutej veci.

27 V tejto súvislosti má vnútroštátny súd pochybnosti o obsahu smernice 97/13 a o tom, či vnútroštátna právna úprava a jej výklad zo strany Consiglio di Stato (Štátna rada) sú zlučiteľné s právom Únie.

28 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa výkladu, ktorý podala Consiglio di Stato (Štátna rada) v rozsudku č. 7506 z 1. decembra 2009, bola Telecom Italia povinná zaplatiť poplatok za rok 1998, keďže tento poplatok bol protiplnením za koncesiu na telekomunikačné služby a je nesporné, že v priebehu tohto roka bola Telecom Italia naďalej koncesionárom a poskytovala takúto službu, hoci nie výlučne.

29 V tejto súvislosti z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že poplatok za rok 1998 bol vypočítaný z obratu spoločnosti Telecom Italia, a nie podľa administratívnych nákladov súvisiacich s kontrolou uvedených v článkoch 6 a 11 smernice 97/13. Podľa vnútroštátneho súdu pritom nie je vylúčené, že z rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), vyplýva, že po nadobudnutí účinnosti tejto smernice sa peňažné povinnosti uložené podnikom v odvetví telekomunikácií riadili výlučne týmito článkami.

30 Podľa vnútroštátneho súdu z toho vyplýva, že výklad podaný Consiglio di Stato (Štátna rada) by mohol byť v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou z rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), a ak by to tak bolo, vnútroštátny súd sa pýta, aké dôsledky by to malo, keďže rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009 nadobudol právoplatnosť a teda podľa vnútroštátneho práva má právnu silu rozhodnutej veci.

31 Za týchto podmienok Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno článok 22 ods. 3 smernice 97/13 vykladať v tom zmysle, že umožňuje, aby sa aj v súvislosti s rokom 1998 zachovala povinnosť platiť poplatok, čiže protiplnenie, ktorého výška sa počíta na základe rovnakej časti obratu, zodpovedajúce peňažnej povinnosti, ktorej základom bol režim platný pred uvedenou smernicou?

2. Bráni smernica 97/13 s ohľadom na rozsudky Súdneho dvora z 18. septembra 2003, Albacom a Infostrada (C-292/01 a C-293/01, EU:C:2003:480), ako aj z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), právoplatnému rozsudku vnútroštátneho súdu, ktorý je výsledkom nesprávneho výkladu a/alebo prekrútenia obsahu uvedenej smernice, s tým dôsledkom, že iný vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci s rovnakým hmotnoprávnym základom, ktorá sa však v porovnaní s platbou, ktorá bola predmetom právoplatne rozhodnutej veci, odlišuje vzhľadom na dodatočný charakter požadovanej sumy, môže na takúto právoplatne rozhodnutú vec neprihliadnuť?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej prejudiciálnej otázke

32 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 22 ods. 3 smernice 97/13 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá predlžuje na rok 1998 povinnosť uloženú telekomunikačnému podniku, ktorý je držiteľom povolenia existujúceho v deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice, zaplatiť poplatok vypočítaný z obratu, a nielen na základe administratívnych nákladov na vydanie, správu, kontrolu a uplatňovanie režimu všeobecných povolení a individuálnych licencií.

33 Súdny dvor už mal príležitosť preskúmať zlučiteľnosť ročného peňažného poplatku uloženého spoločnosti Telecom Italia, bývalému držiteľovi výlučného práva na verejné telekomunikačné služby v Taliansku, so smernicou 97/13 v rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106).

34 V uvedenom rozsudku Súdny dvor rozhodol, že smernica 97/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát požadoval od operátora, bývalého držiteľa výlučného práva na poskytovanie verejných telekomunikačných služieb, ktorý sa stal držiteľom všeobecného povolenia, zaplatenie takej peňažnej povinnosti, akou je predmetný poplatok vo veci samej, zodpovedajúci sume, ktorej zaplatenie sa v minulosti požadovalo za udelenie uvedeného výlučného práva, a to počas jedného roka po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice do vnútroštátneho práva, konkrétne až do 31. decembra 1998.

35 V nadväznosti na túto odpoveď však Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio) v rozsudku č. 11386 z 15. decembra 2008 rozhodol, že zaplatenie poplatku za rok 1998 je v súlade so smernicou 97/13, čo potvrdila Consiglio di Stato (Štátna rada) rozsudkom č. 7506 z 1. decembra 2009.

36 V tejto súvislosti má vnútroštátny súd pochybnosti o obsahu smernice 97/13, najmä jej článku 22, a pýta sa, či je vnútroštátna právna úprava, ako ju vykladá Consiglio di Stato (Štátna rada) v rozsudku č. 7506 z 1. decembra 2009, zlučiteľná s právom Únie.

37 V tejto súvislosti treba na jednej strane pripomenúť, že podľa článku 26 smernice 97/13 táto smernica nadobudla účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, teda 27. mája 1997. článok 25 ods. 1 tejto smernice zaväzoval členské štáty uviesť do účinnosti právne predpisy potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 31. decembra 1997.

38 Na druhej strane podľa článku 3 ods. 3 smernice 97/13 členské štáty zabezpečia, aby sa telekomunikačné služby a/alebo siete mohli poskytovať buď bez povolenia, alebo na základe všeobecného povolenia alebo individuálnej licencie. Pokiaľ ide o všeobecné povolenia, článok 6 tejto smernice stanovuje, že okrem finančných poplatkov za poskytovanie univerzálnej služby v súlade s prílohou tejto smernice členské štáty dbajú na to, aby jediným cieľom poplatkov uložených podnikom v rámci postupov udeľovania povolení bolo pokrytie administratívnych nákladov súvisiacich s udelením, správou, kontrolou a vykonávaním uplatniteľného režimu udeľovania všeobecných povolení. To isté platí aj pre peňažné povinnosti stanovené v článku 11 uvedenej smernice, pokiaľ ide o individuálne licencie, s jedinou výnimkou týkajúcou sa možnosti ukladať poplatky v prípade využívania obmedzených zdrojov, ako je stanovená v odseku 2 tohto článku.

39 Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že smernica 97/13 sa uplatňuje súčasne na existujúce aj budúce povolenia, ako vyplýva z jej odôvodnenia 26, článok 22 tejto smernice zaviedol prechodný režim pre povolenia existujúce v deň nadobudnutia jej účinnosti. Po prvé podľa odseku 1 tohto článku sa poskytuje dodatočná lehota jedného roka, ktorá uplynula 1. januára 1999, na zosúladenie existujúcich povolení. Po druhé v odseku 2 uvedeného článku je stanovená možnosť predĺžiť platnosť podmienok

spojených s existujúcimi povoleniami, avšak za predpokladu, že tieto podmienky nepriznávajú osobitné alebo výlučné práva, ktoré boli zrušené alebo musia byť zrušené podľa práva Únie, a že toto predĺženie platnosti nemá vplyv na práva, ktoré iným podnikom vyplývajú z práva Únie. Napokon odsek 3 toho istého článku stanovuje, že príslušné povinnosti musia byť zosúladené s uvedenou smernicou pred 1. januárom 1999, inak by sa stali neúčinné, ibaže by Komisia dotknutému členskému štátu na jeho žiadosť predĺžila uvedenú lehotu.

40 Preto v súlade s prechodným režimom stanoveným v článku 22 smernice 97/13 mohli členské štáty počas roka 1998 buď predĺžiť platnosť podmienok stanovených pre existujúce povolenia, okrem tých, ktorými sa priznávali osobitné alebo výlučné práva, alebo získať od Komisie predĺženie lehoty na uvedenie do súladu so smernicou 97/13.

41 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že výmerom ministerstva komunikácií z 9. júla 2003 sa od spoločnosti Telecom Italia požadovalo zaplatenie sumy 41 025 043,06 eura ako zostatku koncesného poplatku za rozpočtový rok 1998. Tento výmer bol potvrdený rozsudkom Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio) č. 11386 z 15. decembra 2008 a neskôr rozsudkom Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009, pričom tieto súdy sa domnievali, že zaplatenie poplatku za rok 1998 je zlučiteľné so smernicou 97/13.

42 Takýto výklad uvedených súdov však nemá oporu v ustanoveniach smernice 97/13 a nemožno ho potvrdiť.

43 V prvom rade totiž Súdny dvor v bode 28 rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), rozhodol, že článok 22 smernice 97/13 výslovne neupravuje peňažné povinnosti uplatňujúce sa na telekomunikačné podniky, ktoré sú držiteľmi oprávnení, či už ide o všeobecné povolenia, alebo o individuálne licencie. Výlučne články 6 a 11 tejto smernice sa výslovne venujú tejto otázke.

44 Po druhé Súdny dvor v bodoch 32 a 34 uvedeného rozsudku na jednej strane uviedol, že sa zdá, že cieľ článku 22 smernice 97/13 nemá nič spoločné so zachovaním peňažného poplatku spojeného s bývalým výlučným právom, a na druhej strane, že ak členský štát nezískal od Komisie oprávnenie zachovať osobitné alebo výlučné práva v oblasti telekomunikácií, článok 22 ods. 2 smernice 97/13 vylučuje zachovanie podmienok, ktoré takéto práva priznávajú, aj po 31. decembri 1997. Ak sa však zruší výlučné právo, takéto zrušenie obyčajne musí mať dopad na uplatnenie peňažnej povinnosti, ktorá je protiplnením za takéto výlučné právo.

45 V treťom rade Súdny dvor uviedol v bode 36 toho istého rozsudku, že povinnosť vo forme zaplatenia poplatku spojeného s bývalým výlučným právom nespadá do pôsobnosti povinností upravených článkom 22 ods. 3 smernice 97/13 a že takýto poplatok teda nemožno na základe článku 25 tejto smernice zachovať po 31. decembri 1997.

46 Je pravda, že Súdny dvor v bode 38 rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106), uviedol, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, či sa predmetný poplatok vo veci samej viaže na výlučné právo poskytovania verejných telekomunikačných služieb poskytnuté spoločnosti Telecom Italia pred nadobudnutím účinnosti smernice 97/13.

47 Tento odkaz na vnútroštátny súd však musí zohľadňovať skutočnosť, že ako Súdny dvor zdôraznil v bode 39 uvedeného rozsudku, aj za predpokladu, že takýto poplatok sa neviaže na výlučné právo priznané pred nadobudnutím účinnosti smernice 97/13, je potrebné skúmať, či takáto povinnosť predstavuje „povinnosť“ v zmysle článku 22 ods. 3 tejto smernice, na ktorú by sa mohla vzťahovať výnimka upravená týmto ustanovením.

48 Ako bolo pritom uvedené v bode 43 tohto rozsudku, jedine články 6 a 11 smernice 97/13 upravujú peňažné povinnosti uplatňujúce sa na podniky, ktoré sú držiteľmi povolení v oblasti telekomunikačných služieb. Pokiaľ ide o individuálne licencie, článok 11 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že účelom poplatkov ukladaných členskými štátmi podnikom, ktoré sú držiteľmi týchto licencií, je výlučne pokrytie administratívnych nákladov spojených s prácou vzniknutou využívaním uvedených licencií. Rovnaká úvaha sa uplatňuje na poplatky ukladané členskými štátmi z dôvodu všeobecných povolení v zmysle článku 6 smernice 97/13, ktorý navyše stanovuje jedinú inú formu finančného príspevku, a to príspevky spojené s poskytovaním univerzálnej služby (rozsudok z 21. februára 2008, Telecom Italia, C-296/06, EU:C:2008:106, bod 42 a citovaná judikatúra).

49 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že smernica 97/13 stanovuje nielen pravidlá týkajúce sa najmä postupov udeľovania povolení a ich obsahu, ale aj pravidlá, ktoré sa týkajú povahy či dokonca rozsahu peňažných povinností spojených s týmito postupmi, ktoré môžu členské štáty ukladať podnikom v odvetví telekomunikačných služieb. Táto smernica by však bola zbavená potrebného účinku, ak by členské štáty mohli slobodne určovať fiškálne zaťaženie, ktoré musia znášať podniky v tomto odvetví (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. septembra 2003, Albacom a Infostrada, C-292/01 a C-293/01, EU:C:2003:480, body 36 a 38).

50 Takéto zaťaženie, ktoré sa líši od úhrad stanovených v článkoch 6 a 11 smernice 97/13, by malo za následok výrazné zvýšenie daní a poplatkov, ktoré sú členské štáty výslovne oprávnené uložiť na základe tejto smernice, a vytváralo by značnú prekážku slobodného poskytovania telekomunikačných služieb, čo je v rozpore s cieľmi sledovanými normotvorcom Únie a vybočuje zo spoločného rámca stanoveného uvedenou smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. septembra 2003, Albacom a Infostrada, C-292/01 a C-293/01, EU:C:2003:480, body 40 a 41).

51 V dôsledku toho pojem „podmienky už existujúcich povolení“ v zmysle článku 22 ods. 2 smernice 97/13, ktorých platnosť sa môže predĺžiť počas roka 1998, sa týka rôznych práv a povinností bez toho, aby zahŕňal peňažné povinnosti uložené telekomunikačným podnikom, ktoré sú držiteľmi povolení. Tento pojem zahŕňa pojem „povinnosti“ v zmysle článku 22 ods. 3 tejto smernice, ktorý sa v dôsledku toho nemôže týkať peňažného poplatku, ktorý by bol telekomunikačnému podniku uložený bez súvislosti s podmienkami výkonu povolenia udeleného tomuto podniku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. februára 2008, Telecom Italia, C-296/06, EU:C:2008:106, body 41, 43 a 44).

52 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 22 ods. 3 smernice 97/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá predlžuje na rok 1998 povinnosť uloženú telekomunikačnému podniku, ktorý je držiteľom povolenia existujúceho v deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice, zaplatiť poplatok vypočítaný z obratu, a nielen na základe administratívnych nákladov na vydanie, správu, kontrolu a uplatňovanie režimu všeobecných povolení a individuálnych licencií.

O druhej otázke

53 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesnoprávne normy, podľa ktorých súdne rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, pokiaľ by to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia práva Únie.

54 Najskôr treba uviesť, že zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, jasne nevyplýva, že právna sila rozhodnutej veci, ktorú má rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009, by mohla zaväzovať vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pokiaľ ide o konanie vo veci samej.

55 V tejto súvislosti sa Telecom Italia a Komisia domnievajú, že predmet veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009, a predmet konania vo veci samej sú odlišné, keďže prvá vec sa týkala existencie dlhu, zatiaľ čo konanie vo veci samej sa týka zostatku tohto dlhu, takže nevzniká otázka právnej sily rozhodnutej veci. Talianska vláda naopak tvrdí, že totožnosť účastníkov konania a totožnosť otázok položených vo veci samej a vo veci, v ktorej sa rozhodlo uvedeným rozsudkom Consiglio di Stato (Štátna rada), ukladajú vnútroštátnemu súdu povinnosť postupovať v súlade s týmto rozsudku na základe právnej sily rozhodnutej veci.

56 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pokiaľ ide o výklad ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku, Súdny dvor musí v zásade vychádzať z posúdenia vyplývajúceho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Podľa ustálenej judikatúry totiž Súdny dvor nemá právomoc vykladať vnútroštátne právo členského štátu (rozsudok z 10. januára 2019, ET, C-97/18, EU:C:2019:7, bod 24).

57 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že spor vo veci samej vychádza z toho istého hmotnoprávneho vzťahu ako spor, v ktorom bol vydaný rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009, ale je odlišný od veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, z dôvodu akcesorickej povahy požadovanej platby vo vzťahu k platbe, ktorej sa týkala táto vec. V každom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil, či podľa vnútroštátneho práva právna sila rozhodnutej veci, ktorá sa spája s týmto rozsudkom, zahŕňa prejednávanú vec alebo jej časti, a aby prípadne preskúmal dôsledky stanovené uvedeným právom.

58 Ak totiž neexistuje právna úprava Únie v dotknutej oblasti, podmienky uplatňovania zásady právnej sily rozhodnutej veci musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov. Nesmú však byť menej výhodné ako podmienky upravujúce podobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nemôžu robiť výkon práv vyplývajúcich z právneho poriadku Únie prakticky nemožným alebo ho nadmerne sťažovať (zásada efektivity) (rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 24).

59 Ak sa vnútroštátny súd v tejto súvislosti domnieva, že právna sila rozhodnutej veci rozsudku Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009 nie je rozhodujúca pre rozhodnutie sporu vo veci samej, tento súd bude musieť vykladať uplatňujúce sa vnútroštátne právo v čo najväčšej možnej miere v súlade so znením a účelom smernice 97/13 tak, aby boli dodržané povinnosti, ktoré z nej vyplývajú. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je obsiahnutá v systéme Zmluvy o FEÚ, keďže vnútroštátnym súdom umožňuje v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva Únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré im boli predložené. Vyžaduje, aby vnútroštátny súd prípadne zohľadnil vnútroštátne právo ako celok s cieľom posúdiť, do akej miery toto právo možno uplatniť tak, že dosiahnutý výsledok nebude v rozpore s právom Únie, najmä smernicou 97/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2016, Ogňanov, C-554/14, EU:C:2016:835, body 59 a 66).

60 Je potrebné spresniť, že požiadavka konformného výkladu zahŕňa povinnosť vnútroštátnych súdov, vrátane súdov rozhodujúcich v poslednom stupni, prípadne zmeniť ustálenú judikatúru, pokiaľ táto judikatúra vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2018, IR, C-68/17, EU:C:2018:696, bod 64 a citovanú judikatúru).

61 Preto vnútroštátny súd nemôže platne tvrdiť, že nie je možné, aby vykladal vnútroštátne ustanovenie v súlade s právom Únie len z toho dôvodu, že toto ustanovenie sa vykladá v takom zmysle, ktorý nie je zlučiteľný s týmto právom, alebo že sa takým spôsobom uplatňuje zo strany príslušných vnútroštátnych orgánov (rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 79).

62 Ako v prejednávanej veci vyplýva z odpovede na prvú otázku, Consiglio di Stato (Štátna rada) tým, že v rozsudku č. 7506 z 1. decembra 2009 rozhodla, že poplatok požadovaný za rok 1998 od spoločnosti Telecom Italia, ktorá bola držiteľkou povolenia existujúceho ku dňu nadobudnutia účinnosti smernice

97/13, bol splatný, vyložila, ako vyplýva z odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, vnútroštátne právo v takom zmysle, ktorý nie je v súlade s právom Únie, ako ho vyložil Súdny dvor vo svojom rozsudku z 21. februára 2008, Telecom Italia (C-296/06, EU:C:2008:106).

63 V dôsledku toho za predpokladu uvedeného v bode 59 tohto rozsudku prináleží vnútroštátnemu súdu, aby zabezpečil plný účinok práva Únie tak, že v prípade potreby zo svojej vlastnej iniciatívy neuplatní výklad podaný zo strany Consiglio di Stato (Štátna rada) v rozsudku č. 7506 z 1. decembra 2009, keďže tento výklad nie je zlučiteľný s právom Únie (rozsudok z 8. novembra 2016, Ogňanov, C-554/14, EU:C:2016:835, bod 70).

64 Ak sa naopak vnútroštátny súd domnieva, že podľa vnútroštátneho práva sa právna sila rozhodnutej veci, ktorú má rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 7506 z 1. decembra 2009, vzťahuje na vec samu a určuje tak riešenie, ktoré sa má prijať v tejto veci, treba pripomenúť dôležitosť zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti je totiž dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených pre tieto opravné prostriedky (rozsudky z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 22 a citovaná judikatúra, ako aj z 11. septembra 2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, bod 26).

65 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že právo Únie neukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesnoprávne normy, na základe ktorých rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, aj keby to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia práva Únie bez ohľadu na jeho povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68).

66 V dôsledku toho právo Únie nevyžaduje, aby vnútroštátny súdny orgán pri zohľadnení výkladu príslušného ustanovenia tohto práva, ktorý prijal Súdny dvor, musel v zásade prehodnotiť svoje rozhodnutie, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci (rozsudok z 11. septembra 2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, bod 28).

67 V každom prípade treba pripomenúť, že zásada zodpovednosti členského štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré mu možno pripísať, je súčasťou systému Zmluvy bez ohľadu na to, či je pôvod škody pripísateľný zákonodarnej, súdnej alebo výkonnej moci (rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, body 30 a 32).

68 S prihliadnutím na rozhodujúcu úlohu, ktorú zohráva súdna moc pri ochrane práv prislúchajúcich jednotlivcovi na základe právnych noriem Únie, by bola ohrozená ich plná účinnosť a oslabená ochrana z nich vyplývajúcich práv, ak by sa jednotlivec za určitých podmienok nemohol domôcť nijakej nápravy v prípade porušenia svojich práv v dôsledku porušenia práva Únie, ktoré možno pripísať rozhodnutiu súdu členského štátu rozhodujúceho v poslednom stupni (rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 33).

69 Okrem toho najmä z dôvodu, že porušenie práv vychádzajúcich z práva Únie v dôsledku rozhodnutia, ktoré nadobudlo právoplatnosť a získalo tak právnu silu rozhodnutej veci, už spravidla nemožno napraviť, nie je možné jednotlivcovi odňať možnosť domáhať sa uznania zodpovednosti tohto štátu, aby týmto spôsobom získal súdnu ochranu svojich práv priznaných právom Únie (rozsudok z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 58).

70 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania tak vyplýva, že vo veci samej Telecom Italia podala žalobu proti talianskemu štátu o občianskoprávnu zodpovednosť z dôvodu nesprávneho výkonu súdnej právomoci a že Corte d'appello di Roma (Odvolací súd Rím) vyhovel podanej sťažnosti, pričom konštatoval zjavné porušenie práva Únie zo strany Consiglio di Stato (Štátna rada).

71 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na druhú otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesnoprávne normy, podľa ktorých súdne rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, aj keby to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia práva Únie, čo nevylučuje možnosť dotknutých osôb začať konanie na vyvodenie zodpovednosti štátu s cieľom dosiahnuť týmto spôsobom súdnu ochranu svojich práv priznaných právom Únie.

O trovách

72 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 22 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/13/ES z 10. apríla 1997 o spoločnom rámci pre všeobecné povolenia a individuálne licencie v odvetví telekomunikačných služieb sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá predlžuje na rok 1998 povinnosť uloženú telekomunikačnému podniku, ktorý je držiteľom povolenia existujúceho v deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice, zaplatiť poplatok vypočítaný z obratu, a nielen na základe administratívnych nákladov na vydanie, správu, kontrolu a uplatňovanie režimu všeobecných povolení a individuálnych licencií.**

2. **Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesnoprávne normy, podľa ktorých súdne rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, aj keby to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia práva Únie, čo nevylučuje možnosť dotknutých osôb začať konanie na vyvodenie zodpovednosti štátu s cieľom dosiahnuť týmto spôsobom súdnu ochranu svojich práv priznaných právom Únie.**

Podpisy